

Η Τουρκία στον 20^ο αιώνα

Ενότητα 8:

Δημήτριος Σταματόπουλος

Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών
Σπουδών

Άδειες Χρήσης

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons. Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Εδαφικός» ή «εθνοτικός» εθνικισμός»: προοδευτική κίνηση από τον πρώτο στο δεύτερο

Μουσταφά Κεμάλ: «Η Τουρκία στους Τούρκους»

- μετάφραση Κορανίου (Μεχμέτ Ακίφ 1926) και Καινής Διαθήκης στα τουρκικά
- προσευχή από μιναρέδες στα τουρκικά
- παρεμπόδιση ίδρυσης ξενόγλωσσων σχολείων (ιεραποστολών)
- «οικονομικός εθνικισμός»: προστατευτισμός στο Μεσοπόλεμο
- απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος γιατρού, δικηγόρου κλπ. σε μη Τούρκους
- Νόμος 2510 του 1934: εποικισμός της Ανατολικής Θράκης από τουρκικούς πληθυσμούς – απομάκρυνση εβραϊκών κοινοτήτων από την Αδριανούπολη και τη ζώνη των Στενών (8-10.000 εβραίοι)
- 1935: Νόμος περί υποχρεωτικής υιοθέτησης επωνύμων
- Νόμος περί υποχρεωτικής ομιλίας τουρκικών (Vatandaş Türkçe konuş)

Κυρίως όμως:

- **1939**: αναγκαστική επιστράτευση αρρένων εβραίων, ελλήνων, αρμενίων μεταξύ 18 και 45 ετών
- **11 Νοεμβρίου 1942**: Κεφαλικός Φόρος – Φαϊκ Οκτέ, πρωθυπουργός Σαράτσογλου
- (μουσουλμάνοι – μουσουλμάνοι, αλλοδαποί – ντονμέδες): στόχος κυρίως οι έλληνες της Κωνσταντινούπολης
- **15 Μαρτίου 1943**: Παραγραφή οφειλών – Τέλος Πολέμου

Κούρδοι

Συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920) οι Ευρωπαίοι:

- Άρθρο 62. Επιτροπή που θα εδρεύει στην Κωνσταντινούπολη και θα αποτελείται από τρία μέλη, τα οποία θα διορίζονται από τις κυβερνήσεις της Μ. Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας, θα προπαρασκευάσει, εντός έξι μηνών από ισχύος της παρούσης συνθήκης την τοπική αυτονομία των χωρών στις οποίες κυριαρχεί το κουρδικό στοιχείο και οι οποίες βρίσκονται ανατολικά τον Ευφράτη, στα νότια των μεσημβρινών συνόρων της Αρμενίας, όπως αυτά θα καθοριστούν μεταγενέστερα, και στα βόρεια των συνόρων της Τουρκίας με τη Συρία και τη Μεσοποταμία.
- Άρθρο 64. Αν, εντός ενός έτους, από έναρξης ισχύος της παρούσης συνθήκης, ο κουρδικός πληθυσμός που ζει στις χώρες στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 62, απευθυνόμενος στο Συμβούλιο της Κοινωνίας των Εθνών, καταδείξει ότι στην πλειονότητά τον επιθυμεί να γίνει ανεξάρτητος από την Τουρκία και αν το συμβούλιο κρίνει τότε ότι ο πληθυσμός αυτός είναι ώριμος για ανεξαρτησία και συστήσει την παραχώρηση αυτής, η Τουρκία αναλαμβάνει από τώρα την υποχρέωση να συμμορφωθεί και να παραιτηθεί από όλα τα δικαιώματα και τους τίτλους της στις χώρες εκείνες. Αν και εφόσον παραιτηθεί η Τουρκία οι προέχουσες σύμμαχες δυνάμεις δε θα προβάλουν καμία αντίρρηση στους Κούρδους που κατοικούν στο τμήμα του Κουρδιστάν, που περιλαμβάνεται μέχρι τώρα στο βιλαέτι της Μοσούλης, αν θελήσουν να προσχωρήσουν στο ανεξάρτητο αυτό κουρδικό κράτος.
- 1926: συντριβή εξέγερσης σεΐχη Σαϊντ
- 1930: συντριβή εξέγερσης στο Αραράτ (Νόμος 1850 του 1930: Αμνηστία σε όλα τα κρατικά όργανα που διέπραξαν αγριότητες)
- Νόμος 5^{ης} Μαΐου 1932: εποικισμός κουρδικών περιοχών (περιοχή Ντερσίμ, σημερινό Τούντζελί: στρατιωτικός νόμος μέχρι 1946)
- Θέση για την Τουρκική Ιστορία: «Ορεσίβιοι Τούρκοι»

-
- **H. Poulton:** Κεμαλισμός ως κυρίαρχη ιδεολογία των αστικών στρωμάτων – λαϊκό ισλάμ ως κυρίαρχη ιδεολογία στην τουρκική υπαίθρο
 - **Metin Heper:** Η εκκοσμίκευση επηρέασε την Τουρκία «όχι μόνο στο επίπεδο των ελίτ αλλά και σε επίπεδο μάζας»

Αλεβίτες

- Υποστηρικτές του λαϊκού κράτους, άρα του Κεμαλισμού, παρά μιας σουννιτικής αυτοκρατορίας
- Κοινό πολιτισμικό υπόβαθρο Κεμαλισμού – Αλεβιτών: ορθή συμπεριφορά, ευθύνη απέναντι στην κοινότητα, μουσικές κα. εκδηλώσεις
- Μη αμφισβήτηση της τουρκικής ταυτότητας
- Χατζή Μπεκτάς και λατρεία Κεμάλ από «ντέντε»
- “Tanrı” αντί “Allah”
- Κατάργηση αδελφοτήτων: παράδοση συμφωνία και Αλεβιτών (Ζιγιά Μπέης, 1931)

Ερμηνεία: διαφοροποίηση αστικών κέντρων και υπαίθρου επέτρεψε την επιβίωση εναλλακτικών μορφών εθνικισμού (ισλαμικού, παντουρκικού, πρωτοκουρδικού) τις οποίες πολέμησε και περιθωριοποίησε φαινομενικά ο Κεμαλισμός.